Ordinoésviu Digital

Febrer i març 2023
Número 14

Cinema de muntanya

Pressupost 2023

El perfil de J.Àngel Mortés

Reserva de la Biosfera

© Comú d'Ordino

Em sento orgullós d'haver format part d'aquest acord històric per a la recuperació de l'Hotel Casamanya, que ha estat possible gràcies a la predisposició de les tres entitats implicades, Quart d'Ordino, Govern d'Andorra i Comú d'Ordino. Cal destacar, també, la dedicació i la implicació que han tingut les conselleres generals d'Ordino en el procés de treball. Han estat anys de feina i temptatives per trobar una solució que satisfés les diferents institucions fins a arribar al consens. El més important, al meu parer, és el guany i la vàlua que representa per a la parròquia d'Ordino i els seus habitants tornar l'esplendor a aquest edifici històric, que forma part de l'inventari de béns del patrimoni cultural. La signatura del conveni, formalitzada el mes de gener, ens posa mans a l'obra per començar la reforma de l'edifici, aquest mateix any, amb una inversió conjunta i proporcional amb el Govern d'Andorra. S'ha confirmat ja la instal·lació a les noves dependències del Ministeri d'Agricultura, Medi Ambient i Sostenibilitat, juntament amb el Departament de Medi Ambient del Comú d'Ordino, cosa que suposarà un incentiu per a la nostra vall i el nostre patrimoni natural. Voldria agrair i destacar la bona feina que s'ha fet en aquesta direcció, ja que aquest ministeri té un gran encaix en la nostra parròquia, Reserva de la Biosfera i amb una alta tradició agropecuària. En aquestes pàgines trobareu una entrevista a la Natalia Castro, coordinadora de la secretaria de Reserves de la Biosfera de Muntanya, que destaca el valor afegit que aportem els territoris que en formem part.

El més important de la recuperació de l'Hotel Casamanya és el guany i la vàlua per a la parròquia i els seus habitants

Per endavant tenim tot un any, l'últim del mandat, en què seguirem treballant per la parròquia fins a l'últim dia. Una vegada aprovat el pressupost, en què destaca la primera inversió per a les obres de l'Hotel Casamanya i l'aparcament vertical, posem fil a l'agulla per fer realitat els objectius marcats, amb una previsió d'ingressos de 15,1 milions i una inversió de 5,6 milions. Us presentem aquí el pressupost amb detall.

Un any més, l'estació d'Ordino Arcalís ha acollit la 31a edició del Trofeu Borrufa, enguany amb el patrocini de Morabanc, una competició que serveix per demostrar, any rere any, el nivell dels nostres joves a escala internacional. L'arribada del Freeride World Tour agafa el relleu al calendari de competicions, amb una de les proves més esperades de la temporada. Ens retrobarem ben aviat per celebrar plegats el Carnaval als carrers d'Ordino i per menjar el caldo a la plaça Major, com és tradició. Tornem a comptar amb la col·laboració de l'Associació de Cultura Popular d'Ordino per a la representació dels Contrabandistes i els actes festius del Carnestoltes.

CINEMA DE MUNTANYA

Aventura, superació i emocions en una nova edició del cicle amb nou sessions a la Massana i a Ordino

Upurkushun

El 25 de gener va arrencar el Cicle de cinema de muntanya i de viatges, amb el recorregut per l'emblemàtica Ruta 66 de la primera sessió, en què Kris Ubach ens proposa recuperar la cultura musical americana del rock i el blues. Ordino i la Massana programen de manera conjunta, des del 2009, aquest cicle que no ha deixat d'atraure públic i ampliar el nombre de pel·lícules. Les projeccions del febrer i el març comencen a Ordino el dia 2 de febrer amb una cinta a mig camí entre el viatge aventurer i la muntanya. *Upurkushun* és l'expedició-aventura de vuit joves francesos als cims peruans. Entre els protagonistes hi trobem el competidor europeu d'esquí de muntanya Aurélien Lardy. La pel·lícula ha estat programada gràcies a la col·laboració de Viladomat Esports. El cartell gratuït segueix a la Massana el dimecres 8 de febrer amb una conferència amb muntatge fotogràfic sobre la colonització de Mart, a càrrec del periodista científic Toni Pou, que presenta *El viatge més extrem: sortir de la terra i anar a l'espai*. El 16 de febrer, a Ordino, veurem *Sa Llavor*, de Tòfol Castanyer. Rodada a la Serra de Tramuntana mallorquina, el protagonista és un corredor de muntanya, campió del món de les skyraces el 2010. Coneixerem la seva trajectòria, com

02/02
UPURKUSHUN
21 h Auditori Nacional, Ordino

08/02
EL VIATGE MÉS EXTREM: SORTIR DE LA TERRA I ANAR A L'ESPAI
21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

16/02
SA LLAVOR
21 h Auditori Nacional, Ordino

02/03
LA LLIBERTAT DE L'ESQUÍ DE MUNTANYA
21 h Auditori Nacional, Ordino

08/03
TODO LO QUE APRENDÍ VIAJANDO CON POCO DINERO (Y MUCHA IMPROVISACIÓN)
21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

16/03
MANASLU, LUCES Y SOMBRAS EN EL CORAZÓN DEL HIMALAYA
21 h Auditori Nacional, Ordino

22/03
STALKING CHERNOBYL: EXPLORACIÓN DESPUÉS DEL APOCALIPSIS
21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

29/03
EL MÓN AMB 195 VIATGES
21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

ha evolucionat i com el projecte ha cobrat un caire solidari. Continuarem a Ordino amb una sessió km 0 protagonitzada per la Sílvia Puigarnau, el Gerard Riart i l'Anton Òdena, titulada «La llibertat de l'esquí de muntanya», on es projectarà el vídeo *Esperit skimo*, que estrenarà el bloc del març, el dia 2. Es tracta d'una col·laboració entre els productors Montpackers i l'organització de la cursa d'esquí de muntanya Skimo, que es van veure obligats a suspendre per la covid-19. La sessió serà doble perquè també es projectarà el documental *Els valors d'un equip*, rodat el 12 i el 13 de febrer del 2022 i que se centra en el seguiment d'un equip andorrà fins al refugi de l'Illa, amb l'ob-

Torna Gonzalo Fernández amb una expedició extrema, en solitari, al Manaslu

jectiu de transmetre la passió i la llibertat d'aquest esport. Amb el títol *Todo lo que aprendí viajando con poco dinero (y mucha improvisación)*, Sergio Otegui presentarà a la Massana la seva experiència amb motxilla a l'esquena i la improvisació com a companya de viatge. Serà el dimecres 8 de març. El dijous següent, el 16 de març, tornem a Ordino per rebre de nou, un any després, Gonzalo Fernández García, amb la col·laboració de Viladomat Esports. *Manaslu, luces y sombras en el corazón del Himalaya* és una ascensió en solitari que porta al límit el protagonista, sense oxigen ni xerpes. Les dues últimes projeccions es faran a la Massana, el 22 de març amb Iara Lee i una pel·lícula sobre l'exploració del paisatge després del desastre nuclear de Txernòbil, i el 29 de març, el comiat del cicle amb l'Eduard Micas i el documental *El món amb 195 viatges*. Una passió convertida en vocació.

El viatge més extrem: sortir de la Terra i anar a l'espai
©NASA/JPL-Caltech

Sa llavor

La llibertat de l'esquí de muntanya

PRESSUPOST 2023

L'Hotel Casamanya i l'aparcament vertical, les inversions més rellevants

El pressupost de la parròquia d'Ordino per a l'últim any de mandat es va aprovar en l'últim consell de l'any, el Tradicional dels Sants Innocents, amb el vot favorable del conseller de la minoria, Jean-Michel Armengol, en representació de Movem Ordino, i el vot en contra d'Enric Dolsa, conseller de X' Ordino, que sí que va acceptar el marc pressupostari.

Aprovació del pressupost amb 15,1 M€ d'ingressos i una inversió de 5,6 M€

En la mateixa sessió es va aprovar el conveni de col·laboració i cessió temporal d'ús entre el Govern, el Comú i el Quart d'Ordino en relació amb l'Hotel Casamanya, un acord històric per a la recuperació de l'edifici, bé d'interès inclòs en l'inventari general del patrimoni cultural. L'exercici del 2023 preveu uns ingressos de 15.141.770 euros, dels quals es destinaran a despesa corrent 11.740.095 euros, a inversió 5.607.426 euros i a transferència de capital, 1.560.227 euros. El dèficit que es generarà, previst en 4,8 milions d'euros, es cobrirà amb el romanent de tresoreria disponible del Comú, per la qual cosa no caldrà contractar nou endeutament. El cònsol major ha destacat la rebaixa de l'endeutament, que arriba cada any al milió d'euros. L'increment dels preus públics s'actualitza per sota del 5% per reduir al màxim l'impacte en les economies familiars, «en molts casos no arribem ni al 3,5%, i ha estat molt mesurat per la conjuntura actual», ha dit la consellera de Finances, Maria del Mar Coma. Pel que fa a les inversions, en destaca la construcció de l'aparcament vertical a la UA21, amb una primera aportació de 3 milions d'euros aquest any. Aquesta inversió s'ha programat amb un pluriennal de dos anys (2023 i 2024). Pel que fa a la inversió del nou aparcament, el conseller Dolsa la considera prescindible en aquests moments, mentre que Mortés ha destacat que resol una mancança de places en un terreny que serà propietat del Comú. Els números presentats han obtingut el vot favorable del conseller Jean-Michel Armengol, que ha celebrat que es doni llum verda a la

La minoria opina...

Jean-Michel Armengol

Enric Dolsa

PRIMERA INVERSIÓ PER A L'HOTEL CASAMANYA AMB UN ACORD HISTÒRIC

Les institucions implicades i les persones que al llarg dels anys han treballat per donar un ús a l'Hotel Casamanya, a la foto, van assistir a l'acte de signatura, que va tenir lloc a l'Era Rossell el dia de Sant Antoni, 17 de gener. Es preveu que l'últim trimestre de l'any es tirin endavant les obres de remodelació, que ascendiran a un milió d'euros.

recuperació de l'Hotel Casamanya. Per a la remodelació de l'edifici, es destinarà una inversió pluriennal de tres anys fins al 2025. Durant el 2023, la xifra destinada serà de 312.500 euros. Les inversions per a la millora de l'eficiència energètica seran de 161.000 euros. Quant a les inversions de via pública, es destinaran a la refecció de les voravies de la parròquia 602.000 euros, i a l'ampliació del camí del riu de Sornàs, 190.000 euros. També destaquen diferents actuacions al Prat de Call i en altres parcs infantils, amb un import de 73.000 euros. Un dels projectes importants de la legislatura, la implantació de l'administració electrònica, rebrà 105.000 euros el 2023 per invertir en el programari informàtic. Tanca el capítol d'inversions la mancomunitat de serveis, amb un import d'1.466.158 euros. Quant a la despesa corrent prevista, destaquen, entre d'altres, les partides següents: intervencions de reformes per eficiència energètica en els edificis públics; increment dels estudis a realitzar en compliment de les obligacions d'eficiència energètica i amb relació als plans de sostenibilitat nacional; augment del contracte de manteniment d'equips i sistemes informàtics derivats de la implantació de l'administració electrònica, i els contractes de lloguer d'equipaments i serveis, en lloc d'invertir en compra. L'arrendament de vehicles en lloc de compra i el cost dels subministraments d'electricitat i carburants, producte de l'actual crisi energètica global, es recullen també en aquest capítol de despeses. Es redueixen mínimament les subvencions corrents, un 1,26%. Pel que fa a l'endeutament, es preveu el retorn d'uns 985.000 euros. A un any vista, el 31 de desembre de 2023, l'endeutament del Comú es preveu que serà de 8.746.965 euros que, juntament amb la part que li correspon al Comú de l'endeutament de SECNOA, uns 2.900.000 euros, situarà l'endeutament total en 11.646.965 euros, que suposa un 93,14% del sostre d'endeutament.

RESUM DEL PRESSUPOST 2023

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA	Pressupost inicial	Pressupost	
	2022	2023	% Var.
OPERACIONS CORRENTS			
Despeses corrents	**10.101.978,74**	**11.740.094,64**	**16,22%**
1 Despeses de personal	5.049.981,32	5.746.028,41	13,78%
2 Consums de béns corrents i serveis	4.212.901,92	5.167.513,25	22,66%
3 Despeses financeres	85.300,00	82.270,00	-3,55%
4 Transferències corrents	753.795,50	744.282,98	-1,26%
Ingressos corrents	**10.101.978,74**	**11.740.094,64**	**16,22%**
1 Impostos directes	1.133.848,00	3.349.640,00	195,42%
2 Impostos indirectes	600.000,00	1.000.000,00	66,67%
3 Taxes i altres ingressos	2.640.955,00	3.543.264,48	34,17%
4 Transferències corrents	5.598.787,95	3.722.824,50	-33,51%
5 Ingressos patrimonials	128.387,79	124.365,66	-3,13%
Resultat de les operacions corrents	**0,00**	**0,00**	
OPERACIONS DE CAPITAL			
Inversions	**3.609.620,00**	**7.167.653,23**	**98,57%**
6 Inversions reals	2.864.045,00	5.607.426,00	95,79%
7 Transferències de capital	745.575,00	1.560.227,23	109,26%
Ingressos	**1.193.936,05**	**3.401.675,50**	**184,91%**
6 Alienacions d'immobilitzat	0,00	0,00	
7 Transferències de capital	1.193.936,05	3.401.675,50	184,91%
Resultat de les operacions de capital	**-2.415.683,95**	**-3.765.977,73**	**55,90%**
RESULTAT DE GESTIÓ	**-2.415.683,95**	**-3.765.977,73**	**55,90%**
Despesa per actius i passius financers	**975.000,00**	**985.000,00**	**1,03%**
8 Actius financers	0,00	0,00	0,00
8 Passius financers - Devolució préstecs	975.000,00	985.000,00	1,03%
RESULTAT	**-3.390.683,95**	**-4.750.977,73**	**40,12%**
Ingressos per actius i passius financers	**3.390.683,95**	**4.750.977,73**	
8 Romanent de tresoreria	2.835.779,00	4.750.977,73	67,54%
9 Finançament extern	554.904,95	0,00	-100,00%
RESULTAT PRESSUPOSTARI	**0,00**	**0,00**	

EL PERFIL DE J. ÀNGEL MORTÉS

«Abans no acabi el mandat voldria un projecte viable per a la Casa Rossell»

El cònsol major d'Ordino deixa el càrrec al desembre, després de vuit anys al capdavant d'ACO-DA.

- Què és el que més valora d'Ordino.
La tranquil·litat, la seguretat, i una qualitat de vida envejable.

- S'imagina vivint en un altre poble?
Se'm faria difícil, la veritat, però no es pot descartar mai res.

- Quin futur vol per a la seva parròquia?
Un model continuista del que hem instaurat aquests set últims anys: conservar la nostra idiosincràsia, mantenir les tradicions, conservar el patrimoni i la qualitat de vida. Salvaguardar tots aquests valors que ens fan ser singulars i diferents. Em sento orgullós d'haver contribuït a fer que sigui així.

- Alguns records de la seva infantesa a Ordino?
Just on ens trobem, a casa comuna, passava les hores d'esbarjo quan era petit. A dues passes de casa, Casa Jep de Tor. L'altre record ben present és el del Prat Gran i el teleesquí on vaig aprendre a esquiar.

- Potser s'ha perdut de vista que vivim en un poble de cinc mil habitants.
Els territoris evolucionen i el creixement és inevitable. Ara bé, cal fer-ho de manera ordenada i controlada; per això hem intervingut a posar-hi fre amb les modificacions del Pla d'Urbanisme. L'acceleració de la construcció ens ha sobrevingut després de la pandèmia i em penso que ningú podia preveure-ho.

- Durant els seus mandats s'ha impulsat l'estació d'Ordino Arcalís, s'ha declarat la vall Reserva de la Biosfera i s'ha aconseguit recuperar l'edifici de l'Hotel Casamanya.
Jo diria que han estat els punts clau o més importants, que marquen un abans i un després en la nostra gestió. Pel que fa a l'entrada de SAETDE a l'estació, ha estat un encert que la pandèmia va acabar de confirmar, estic segur que altrament l'hauríem hagut de tancar. Aconseguir el nomenament de Reserva de la Biosfera ha estat un procés llarg, gens fàcil, però ja feia temps que treballàvem en la mateixa direcció i això ens ho va facilitar. I, més recentment, arribar a un acord per a l'Hotel Casamanya era molt necessari. Nosaltres gairebé ens havíem acostumat a conviure amb un edifici abandonat a l'entrada d'Ordino, però no ens ho podíem permetre més temps. El mèrit és de totes tres institucions, i aprofito per agrair al Quart i al Govern l'entesa, amb una menció especial a les conselleres generals Berna Coma i Sandra Codina, que han treballat de valent perquè això fos possible.

- Li queda alguna cosa pendent...
Abans no acabi el mandat seria fantàstic donar vida al nucli antic amb un projecte viable per a la Casa Rossell.

- Sempre parla del sentit de país més que de parròquia. No és gaire habitual...
La parròquia d'Ordino pot aportar molt a aquest país, però penso que en tot el que fem cal tenir una visió per al conjunt de la societat andorrana i no només per a la teva parròquia. Cadascuna té les seves especificitats i ens complementem perfectament. Tots vivim del mateix, del turisme. Com més elements, atractius i experiències diferents puguem aportar, més pernoctacions tindrem. El ventall d'opcions que ofereix aquest país és immens i incomparable a qualsevol resort de neu en què l'oferta es queda a l'estació; nosaltres oferim molt més.

- Quin ha estat el moment més difícil fins ara?
Fer front a la pandèmia. Sort que havíem viscut un primer mandat. La política va ser mantenir les inversions, ja que les administracions érem les úniques que podíem mantenir la dinamització de les empreses. Va ser un moment molt complicat, sense precedents.

- Li hem sentit a dir que no havia anat mai tant a missa com de cònsol...
És cert que havia estat molts anys sense anar-hi, però de nen feia d'escolanet amb mossèn Roc i rebia paga setmanal, així és que ja porto moltes misses...

CARNESTOLTES Ordino 2023

Consulta el programa
a www.ordino.ad

Photo call A la plaça Major

Cultura Popular d'Ordino

Castellers d'Andorra

Esbart Valls del Nord

ordino 'O

ORDINO
Reserva de biosfe

Tardes de cinema i visites als museus nacionals

Una de les novetats del programa d'activitats de la Casa Pairal són les tardes de cinema, amb una projecció mensual. La voluntat és recuperar els clàssics, pel·lícules conegudes que sempre reconforta tornar a veure. *Con faldas y a lo loco* de Billy Wilder va obrir les sessions amb Marilyn Monroe, Jack Lemmon i Tony Curtis com a protagonistes. I el mes de gener s'ha projectat *Una noche en la ópera* dels Germans Marx. Les visites culturals als museus és una altra activitat recuperada després de la pandèmia, i molt ben rebuda per la gent gran. Després de visitar el Thyssen, la Casa-Museu d'Areny Plandolit i l'èxit de la immersió en el romànic a Santa Coloma amb la visita de l'Espai Columba, es farà una visita guiada a la Casa de la Vall, un dels edificis més significatius i emblemàtics per entendre la història i la política d'Andorra. Construïda al segle XVI, no va ser propietat del Consell General fins al 1702, quan va esdevenir seu del parlament i seu judicial.

AGENDA FEBRER

DIJOUS 2/02
17 h CREPS PER
LA CANDELERA

DIMARTS 14/02
VISITA A LA CASA
DE LA VALL I DINAR

DIMARTS 7/02
TRINXAT
DE CARNESTOLTES

DIJOUS 16/02
CARNESTOLTES
A ENCAMP

L'escudella arriba amb el fred

Una trentena de padrins van assistir a la Casa Pairal per celebrar Sant Antoni amb la tradicional escudella. El caldo i la vianda van coincidir amb les primeres temperatures gèlides de l'hivern a la parròquia. Les autoritats no van perdre l'ocasió per retrobar-se amb la gent gran i compartir aquest àpat, el primer de l'any. A més dels dos cònsols, J. Àngel Mortés i Eva Choy, i els consellers de la majoria Eduard Betriu i Cristina Montolio, hi van assistir les conselleres generals Berna Coma i Sandra Codina, i Jean-Michel Armengol, conseller de Movem Ordino.

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

ordino 'O

Natalia Castro: «La candidatura d'Andorra implicaria ser el primer país del món Reserva de la Biosfera, amb la integració de les conseqüents polítiques»

Entrevista a la coordinadora de la Secretaria de la Xarxa Mundial de Reserves de Biosfera de Muntanya, amb motiu de la seva visita en el marc del 2n aniversari de la declaració d'Ordino, la tardor passada, i el 1r aniversari de la creació de la xarxa exclusiva de reserves de biosfera de muntanya.

- Quins són els valors que pot aportar Ordino a la Xarxa de Reserves de la Biosfera?

La Reserva d'Ordino és molt especial, per la seva incidència turística i la densitat de població. Ordino ens serveix com a exemple del repte que es presenta per aconseguir que el turisme de muntanya sigui sostenible. Un altre punt d'interès rau en la problemàtica que pot generar la manca de neu, una reflexió compartida als llocs turístics que depenen de l'esquí: com poden diversificar l'economia i fer-hi front. Com a xarxa global, és un repte per a totes les reserves de muntanya adaptar-nos al canvi climàtic.

- Com integrem la reserva en un entorn digitalitzat en què la tecnologia té tot el protagonisme en el nostre dia a dia?

El desenvolupament tecnològic és un tema que em fascina i Ordino és un exemple, en aquest sentit, exportable a d'altres territoris. De quina manera les noves tecnologies i metodologies ens poden servir per inspirar-nos i són un espai per a l'aprenentatge.

- Com i per què sorgeix la idea de fer una Secretaria de la Xarxa Mundial de Reserves de Biosfera de Muntanya?

De les set-centes reserves que hi ha al món, més de quatre-centes cinquanta són de muntanya. Les zones de muntanya tenen peculiaritats comunes, com l'accessibilitat o la climatologia, i són la punta de llança del canvi climàtic, perquè és on es deixen veure els primers efectes. Les muntanyes són reservoris de la biodiversitat i treballem per la seva protecció, aquest és el gran repte. En totes aquestes reserves hi ha grans distàncies, acostumen a ser poblacions allunyades dels centres habituals, i per això la Unesco es planteja la necessitat de generar una xarxa temàtica en què les casuístiques dels Andes es puguin traslladar als Pirineus o a l'Himàlaia. La idea sorgeix fa dos anys, en plena pandèmia, a la reunió de Lima. Ens compromet a ser laboratoris perquè el món pugui adaptar-se a ser més sostenible.

- Hem desvirtuat el terme 'sostenible' abans d'aprendre què significa...

M'agrada més parlar de trobar l'equilibri i provar noves maneres de relacionar-nos amb l'entorn. I un altre objectiu que se'ns oblida és recuperar els coneixements tradicionals i portar-los al present per afrontar els reptes de futur.

- La Unesco va celebrar el Dia de les Muntanyes amb el lema 'Les dones mouen muntanyes'. Hi ha un protagonisme de gènere, en les reserves?

En les comunitats de muntanya, el protagonisme de la dona és altíssim, mostra les maneres de relacionar-se. Les dones tenen molta cura entre elles i estableixen amb rapidesa i facilitat grans xarxes de col·laboració. Cooperen entre elles, sobretot en els llocs més rurals o despoblats, en l'educació als infants, l'economia, com a emprenedores, i en la vida social, per les maneres de compartir. Són dinamitzadores i cuidadores. Personalment, des que vaig començar a treballar amb la Unesco fa quinze anys em sento molt afortunada i acompanyada per les dones, que tenen un paper i fan una feina molt potent en l'organisme.

- Com valora la possibilitat que Andorra esdevingui Reserva de la Biosfera com a país?

És una iniciativa extraordinària, seria el primer país del món i això ens reposiciona i atorga una potencialitat enorme a la figura. El país hauria d'integrar a les seves polítiques els principis de les reserves. Comportaria una aportació molt significativa a la investigació en el canvi climàtic. Aquest és l'ADN de les reserves: establir aliances entre nosaltres, crear espais comuns per avançar junts i anar endavant.

L'ENTREVISTA Coté Montolio

«Caldria establir més comunicació entre les escoles bressol i l'educació maternal»

Coté Montolio, directora de l'Escola bressol La Baldufa, que el 2 de març compleix trenta anys.

- Trenta anys al capdavant de l'Escola bressol d'Ordino donen molt de si...

I tant, hi ha hagut moltes anècdotes i vivències molt maques, i moments molts durs, també. Voldria aprofitar per donar les gràcies a totes les persones que hi treballen i hi han treballat al llarg d'aquest temps amb alegria, dedicació i esforç.

- Hi ha hagut un abans i un després de la pandèmia també a l'Escola bressol?

Sens dubte. Després de dos anys, hem tingut la generació covid d'infants (jo ho posaria al revés, per mi són infants covid), alguns han marxat aquest setembre i d'altres continuen. És cert que hem observat canvis en molts comportaments, a alguns els ha costat més relacionar-se. No ha estat fins aquest Nadal que l'hem celebrat tots junts. El protocol ens impedia reunir-nos més enllà de l'aula i al principi no podíem acollir nens de menys d'un any, l'accés a l'edifici estava prohibit als pares i això ha marcat molt les distàncies en el moment de rebre'ls i acomiadar-los. Era obligatori canviar-se de roba i de sabates un cop al recinte. Aquesta última mesura l'hem mantingut i introduït com una millora en la higiene de les instal·lacions.

- Després de quaranta-dos anys de dedicació, què és el que més i el que menys li agrada de la seva feina?

El que més són els nens, no hi ha dubte. Són transparents, es mostren com són i reps d'ells tot el que tu els dones. El cas és que després de més de quaranta anys encara m'emocionen les seves abraçades. També et fan saber quan no els agrades. El més dur és la part física i l'energia que necessites. Tot i tenir un gran equip, toca fer de tot i adaptar-se al dia a dia.

- Ara mateix, a quants nens es dona servei?

Ara hi ha setanta-quatre infants, però al març ja serem vuitanta-tres. Diria que és una xifra òptima, treballem en vuit aules, amb dues educadores per classe. En total som una vintena de persones, entre educadores, cuineres i direcció.

- I en aquests anys, els pares han canviat gaire?

Sí, els pares avui dia tenen més informació, per a bé i per a mal. Molts es pensen que ho saben tot i encara conviuen amb la idea que només guardem el seu fill, sense cap programa educatiu. Google ha fet molt de mal. Cal valorar l'experiència professional de les educadores, en aquest cas, i confiar en la nostra tasca.

- Quina és la feina de l'Escola bressol?

L'educació, el respecte als altres, instaurar rutines, hàbits i també normes per donar-los seguretat i ajudar-los a créixer. Quan surten de l'Escola bressol, els pares reben un informe de l'evolució i l'adaptació de l'infant, però quan arriben a l'escola maternal moltes vegades la mestra no té cap mena d'informació de l'infant i torna a ser un llibre en blanc. Seria interessant que aquesta informació arribés a l'escola i es tingués en compte. Crec que ajudaria molt a les mestres tenir més informació. Nosaltres som els primers educadors, és un moment clau per detectar quan un infant té dificultats i per potenciar les seves capacitats i habilitats.

- Suposo que aquesta detecció precoç no sempre és ben rebuda pels progenitors...

Gairebé mai, cap pare està preparat perquè el seu fill sigui diferent de la resta. Tenim la sort de treballar conjuntament amb el programa Impuls bressol de la Fundació Privada Nostra Senyora de Meritxell. Els logopedes, fisioterapeutes i experts es desplacen a l'Escola i aquesta ajuda s'integra en el programa.

- No sembla que passi el temps, en aquestes instal·lacions...

Sí que passa, l'edifici té dinou anys, però és veritat que és un edifici que en el seu moment va preveure el creixement de la població. Els espais són molt còmodes i estan molt bé, és molt important per a la nostra feina. Al principi, el 1993, l'escola bressol estava ubicada a l'Edifici La Font, del 1997 al 2003 vam ocupar les instal·lacions del soterrani del Centre Esoportiu, i llavors va ser quan vam fer el trasllat definitiu a l'edifici del Puiet, a l'ACCO.

Deu anys del Consell d'Infants per fomentar de base la participació ciutadana

Fomentar la participació ciutadana des de la base és un dels principals objectius amb què es va crear el Consell d'Infants a Ordino, ara ja fa deu anys. L'òrgan està format per uns quants alumnes, elegits democràticament, que representen tots els estudiants dels dos sistemes educatius, l'Escola Andorrana i l'Escola Francesa. Els infants, d'entre nou i onze anys, es comprometen i s'impliquen de manera activa en les seves demandes i necessitats per millorar aspectes pràctics de la vida a la parròquia, i coneixen la institució de primera mà. S'incentiva el desenvolupament de valors com la sensibilitat envers el territori, de drets fonamentals com la igualtat, i s'assumeix la corresponsabilitat ciutadana. El Comú escolta i atén aquestes demandes i n'estudia la viabilitat amb els diferents serveis afectats. Són els cònsols els qui seuen davant dels alumnes per sentir les seves propostes i inquietuds i els suggeriments de tota mena.

L'espontaneïtat i la transparència dels infants a l'hora d'exposar-les solen despertar l'empatia, i sovint més d'un somriure, dels representants polítics. Un exercici d'humilitat també per als nostres dirigents, que encaixen amb esportivitat més d'una crítica. Una de les situacions més compromeses és quan els mandataris obren el torn de paraula a la resta d'alumnes que segueixen la sessió atentament com a públic i fan intervencions fora del guió.

En deu anys han canviat moltes coses a la parròquia, però els infants mantenen intacta la seva preocupació pel medi ambient, la sostenibilitat i el paisatge que els envolta. Així, hi ha temes recurrents, com ara la neteja de la via pública, tant del nucli urbà com dels camins rurals. S'han organitzat brigades de neteja, gairebé en totes les edicions, per retirar burilles i brutícia en general. Els excrements dels gossos i mesures relacionades, com ara l'adquisició de bosses biodegradables per recollir-los, ha estat també una inquietud compartida pels nostres infants. Les plantades d'arbres a Encodina i l'arranjament del camí Ral, en el tram de Santa Bàrbara, amb un corredor ecològic d'espècies arborícoles autòctones, o el carril bici, han estat alguns dels èxits d'aquests Consells, dels quals tots n'hem sortit beneficiats. En l'àmbit esportiu, una de les accions que més es recorden va ser l'organització d'una Mini Ultra Trail l'any 2014.

En els darrers anys s'han fet cartells per conscienciar la població del canvi climàtic, bosses tote per fer la compra sense usar el plàstic i s'han tirat endavant iniciatives de reciclatge solidàries com la recollida de roba i joguines amb la Casa Pairal. La declaració de la Reserva de la Biosfera ha estat també un punt d'inflexió per reforçar aquesta sensibilitat envers el medi ambient de les escoles, que han incorporat al programa visites a la Casa de la Muntanya i han participat en sessions de xerrades impartides pels tècnics del Comú. En l'últim consell del 2022, fet al desembre, s'ha arribat a proposar la instal·lació de plaques solars a les marquesines del bus, una proposta en via d'estudi.

L'arranjament de Santa Bàrbara, el carril bici i el disseny de bosses tote per anar a comprar, alguns dels projectes fets realitat

Andorra, segona en la classificació per països del Trofeu Borrufa 2023

La 31a edició tanca amb un balanç molt positiu malgrat les dificultats que ha provocat la meteorologia

La 31a edició del Trofeu Borrufa va posar el punt final amb l'entrega dels últims resultats, dos podis i una plata, obtinguts en l'última jornada, i la cerimònia de clausura, a la plaça Major d'Ordino. L'equip Andorra 1 ha acabat en la segona posició de la classificació general per països, amb un total de 194 punts, mentre que l'equip Espanya 1 ha estat el vencedor de l'edició d'enguany, amb 213 punts, i Gran Bretanya ha completat el podi de la classificació amb 94 punts. Amb la plata assolida per Etna Pou i el podi aconseguit per Llorenç Babi, els esquiadors andorrans han tancat la competició amb 6 medalles i 12 podis.

El Trofeu Borrufa 2023 va concloure amb un balanç molt positiu per part de l'organització, tal com ha destacat el director de Màrqueting de Grandvalira Resorts, David Ledesma, que ha posat en relleu «els grans esforços que ha fet l'organització per poder dur a terme la competició amb les màximes garanties» i que han permès que s'hagi «pogut tirar endavant pràcticament tot el programa esportiu que teníem previst, malgrat haver tingut algunes condicions complicades pel que fa a la meteorologia». A més, Ledesma ha lloat el bon paper de la delegació andorrana, «que novament ha demostrat tenir un molt bon nivell en competicions internacionals», i ha subratllat que «és important que haguem pogut tornar a celebrar tota la part festiva que caracteritza el Trofeu Borrufa, amb les cerimònies d'inauguració i cloenda, ja que són moments que els esquiadors acaben recordant molt».

Plata per a Etna Pou i podi per a Llorenç Babi

Les nevades i el fort vent de l'última jornada, la del dijous 19 de gener, van obligar a cancel·lar la prova d'eslàlom U16 que hi havia prevista. Tot i això, els grans esforços dels equips de terreny i de l'organització van permetre córrer una mànega del gegant U14 a la pista Les Canals.

Etna Pou va aconseguir la medalla de plata del gegant, amb un registre a només 32 centèsimes de la vencedora, la neozelandesa Charlotte Gorman (56"97). En tercera posició va acabar la corredora de l'equip d'Espanya Ainara Torres, mentre que l'andorrana Zoe Carretero va quedar sisena, a només 3 centèsimes d'aconseguir el podi.

En la categoria masculina, Andorra va sumar un altre podi amb la cinquena posició de Llorenç Babi. La prova la va guanyar Anur Mehic, de Bòsnia i Hercegovina, seguit del polonès Frandiscek Wieclawski i de l'espanyol Cayetano Escudero.

FWT, un any més a Ordino Arcalís

Al Freeride World Tour d'enguany competeixen 44 *riders* en les categories d'esquí i surf de neu, tant en la modalitat masculina com en la femenina. L'estació andorrana d'Ordino Arcalís acull, per vuitena vegada consecutiva, una prova del Freeride World Tour, que se celebrarà del 4 al 9 de febrer, però cal tenir en compte que sempre es concedeix un marge als organitzadors per triar el dia en què hi hagi millors condicions meteorològiques.

En aquesta competició, un jurat format per professionals avalua les baixades dels esquí-surfistes mitjançant un sistema de punts d'acord amb les habilitats que mostren a cada prova. Els esportistes sumen punts i tenen el seu propi pòdium.

A més, del 4 al 5 de febrer, Ordino Arcalís acollirà una de les proves del Freeride World Tour Junior. A la categoria U-16, els esquí-surfistes més joves podran demostrar el seu potencial a més de compartir moments d'entrenament i de competició amb els professionals.

ordino ’O

ORDINO

Reserva de biosfera